

МСФО 16
«Аренда»

Спикеры

Алексей Заноза

Старший менеджер

Аудит

+380 (44) 490 9000

azanoza@deloitte.ua

Андрей Полищук

Старший менеджер

Налогово-юридический департамент

+380 (44) 490 9000

apolischuk@deloitte.ua

Ольга Долгова

Менеджер

Консалтинг

+380 (44) 490 9000

odolgova@deloitte.ua

Вячеслав Мартынюк

Менеджер

Департамент корпоративных финансов

+380 (44) 490 9000

vmartynyuk@deloitte.ua

Содержание

Причины появления нового стандарта

Ключевые изменения

Основные практические проблемы внедрения:

- Инвентаризация информации и договоров
- Определение срока аренда
- Определение ставки дисконтирования
- Налоговые последствия применения МСФО 16

МСФО 16: причины появления нового стандарта

В настоящий момент активно используется **вне балансовое финансирование**.

Право использования арендованного актива само по себе является **активом**.

Один метод учета у арендаторов – **меньше суждений**.

Инвесторы и рейтинговые агентства сейчас делают **корректировки** в связи с обязательствами по операционной аренде (в среднем, применяется коэффициент 8 к расходам по аренде) – упрощение оценки.

По исследованию СМСФО, такие **корректировки очень усреднены**, поэтому ведут к переоценке или недооценке долга для разных компаний – **признание всей аренды на балансе увеличит точность оценок**.

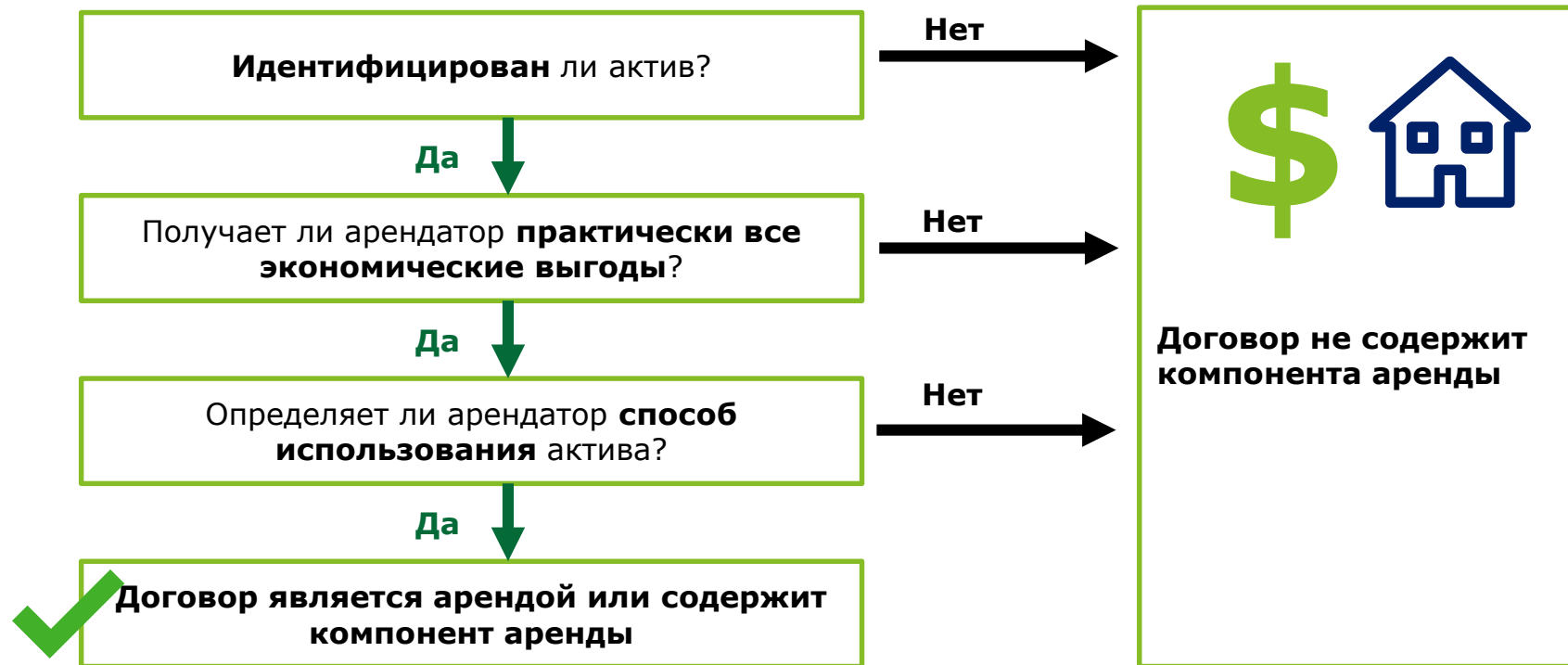
2,2 трлн. дол. США – непризнанные обязательства по договорам операционной аренды*

«Одно из моих самых амбициозных стремлений, прежде чем я умру, – успеть полетать в самолете, который отражен в бухгалтерском балансе авиаперевозчика...»

Сэр Дэвид Твиди
Апрель 2008 года

* Данные IASB, подготовленные на основе выборки с 30,000 публичных компаний, которые готовят отчетность по МСФО или US GAAP

МСФО 16: ключевые изменения

МСФО 16: ключевые отличия

Аренда

Согласно МСФО (IFRS) 16:

Договор в целом или отдельные компоненты являются договором аренды, если по этому договору передается:

- Право **контролировать** использование **идентифицированного** актива, а именно:
- Право получать практически все экономические выгоды от использования идентифицированного актива
  - И безусловное право определять способ использования идентифицированного актива
- в течение определенного **периода** в обмен на **возмещение**

Согласно МСФО (IAS) 17:

Аренда – это договор, согласно которому арендодатель передает арендатору:

- Право на **использование** актива
  - **Финансовая аренда** – аренда, предусматривающая передачу практически всех рисков и выгод, связанных с использованием актива, выгод, связанных с владением активом (всего 8 критериев, соблюдения одного из которых достаточно для признания финансовой аренды);
  - **Право собственности** в конечном итоге может как передаваться, так и не передаваться.
- в течение **согласованного периода** времени в обмен на **платеж или ряд платежей**

МСФО 16: ключевые отличия

Аренда: классификация

Согласно МСФО (IFRS) 16:

В основе классификации лежит **право на использование актива (объекта аренды)** (п. В9 МСФО (IFRS) 16)

- Разделение отсутствует. При выполнении критериев – АРЕНДА. Иначе – оказание услуг.
- **Есть исключения**

Согласно МСФО (IAS) 17:

В основе классификации аренды лежит **распределение рисков и выгод, связанных с владением активом** (объектом аренды), между арендодателем и арендатором (п. 4 МСФО (IAS) 17)

- Разделение аренды на 2 вида:
  - **Финансовая аренда**
  - **Операционная аренда**

МСФО 16: ключевые отличия

Обязательство по аренде

Приведенная стоимость будущих арендных платежей, дисконтированных с использованием процентной ставки, заложенной в договоре аренды (или ставки привлечение дополнительных заемных средств арендатором).

Будущие платежи включают:

- **Фиксированные платежи** (включая по существу фиксированные платежи), за вычетом стимулирующих платежей к получению;
- **Переменные** арендные платежи, которые зависят от индекса или ставки;
- **Гарантии** ликвидационной стоимости;
- **Цену исполнения опциона** на покупку (при наличии достаточной уверенности в том, что арендатор исполнит опцион);
- **Штрафы за прекращение аренды**, если срок аренды отражает исполнение арендатором опциона на прекращение аренды.

Актив в форме права пользования

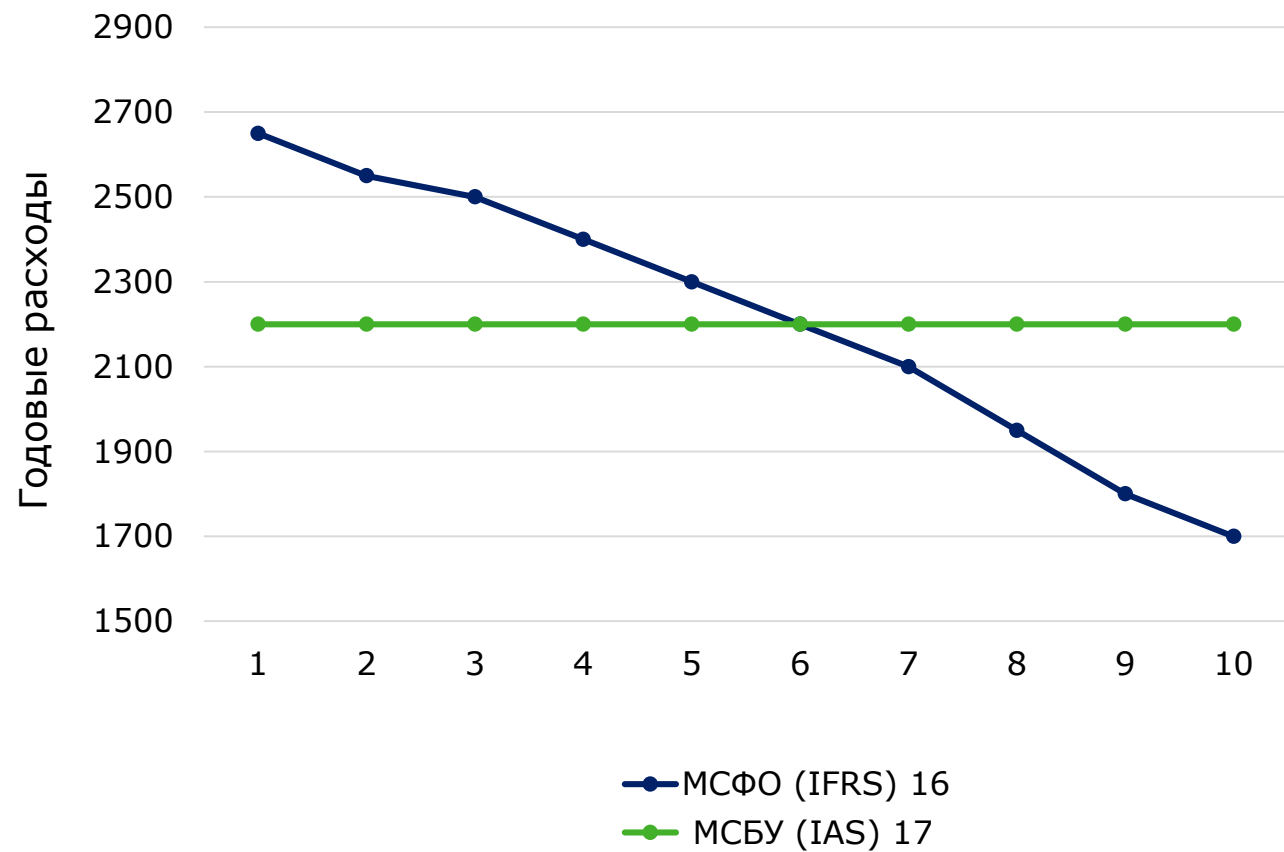
Оценивается по **первоначальной стоимости**, которая включает в себя:

- **Первоначальную оценку обязательства**;
- **Арендные платежи**, уже выплаченные на дату начала аренды или до нее, за вычетом уже полученных стимулирующих платежей;
- Первоначальные **прямые затраты**;
- Оценка **затрат по демонтажу** базового актива, восстановлению участка или базового актива, обязательство по которым возникает на дату начала аренды.

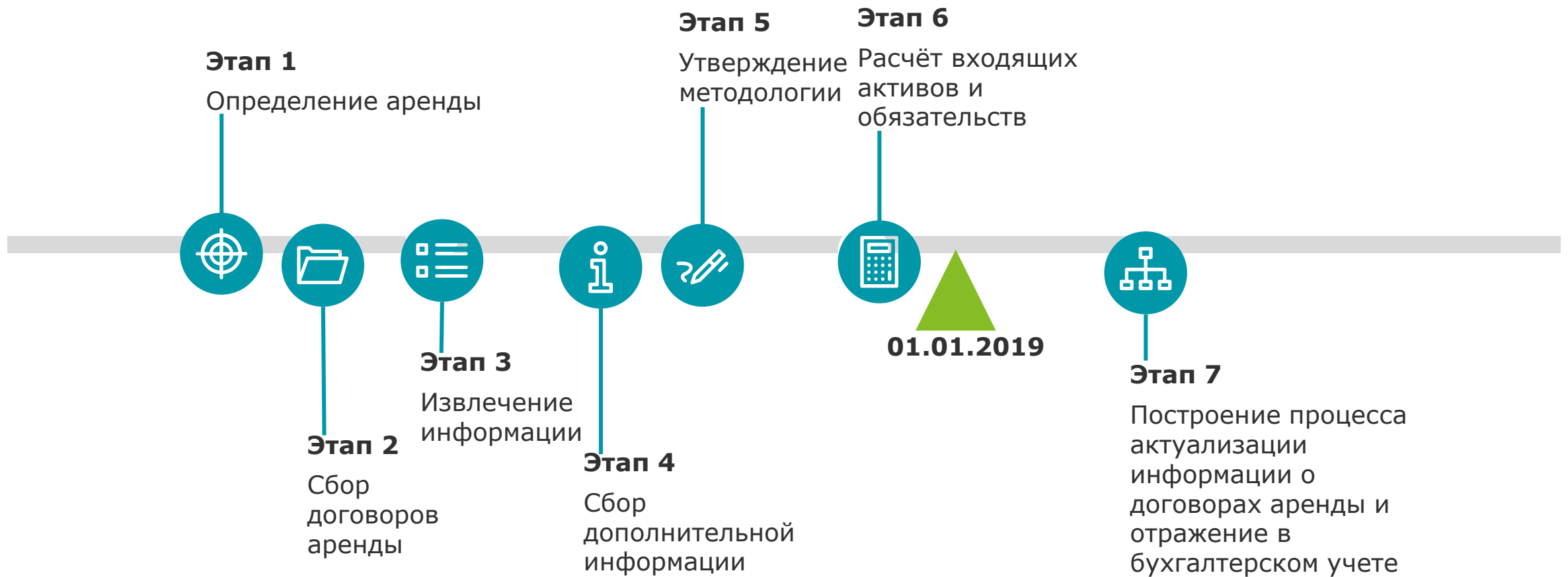
МСФО 16: ключевые отличия

Сравнение линейного метода и будущей модели «ускоренного признания» затрат

МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Инвентаризация информации

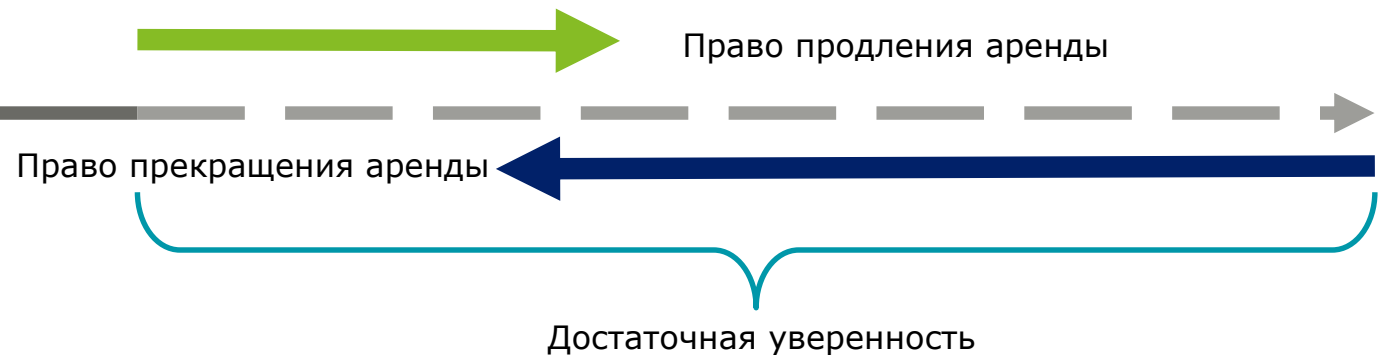

МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Определение срока аренды

Не подлежащий
досрочному
прекращению срок
аренды

Начинается на дату
начала аренды и
включает периоды без
арендной платы

Факторы для рассмотрения (все, что приводит к возникновению экономического стимула):

- предусмотренные договором условия для дополнительных периодов в сравнении с рыночными ставками;
- значительные усовершенствования арендованного имущества;
- затраты, связанные с прекращением аренды;
- значение базового актива для деятельности арендатора (специализированный, местоположение, наличие альтернатив);
- условности в связи с исполнением опциона и вероятность того, что такие условия будут иметь место.

Дата начала аренды - дата, на которую арендодатель делает базовый актив доступным для использования арендатором

МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Определение ставки дисконтирования

Ставка дисконтирования

- Процентная ставка «предусмотренная» договором аренды или, если такая ставка не может быть определена (interest rate implicit in the lease), при которой приведенная стоимость лизинговых платежей и негарантированной остаточной стоимости будет приравнивается справедливой стоимости актива и первоначальным прямым затратам;
- Процентная ставка, под которую Компания в момент начала аренды может привлечь финансирование на аналогичный период, с аналогичным обеспечением, с целью приобретением аналогичного права на использование актива в данной экономической среде (incremental borrowing rate).

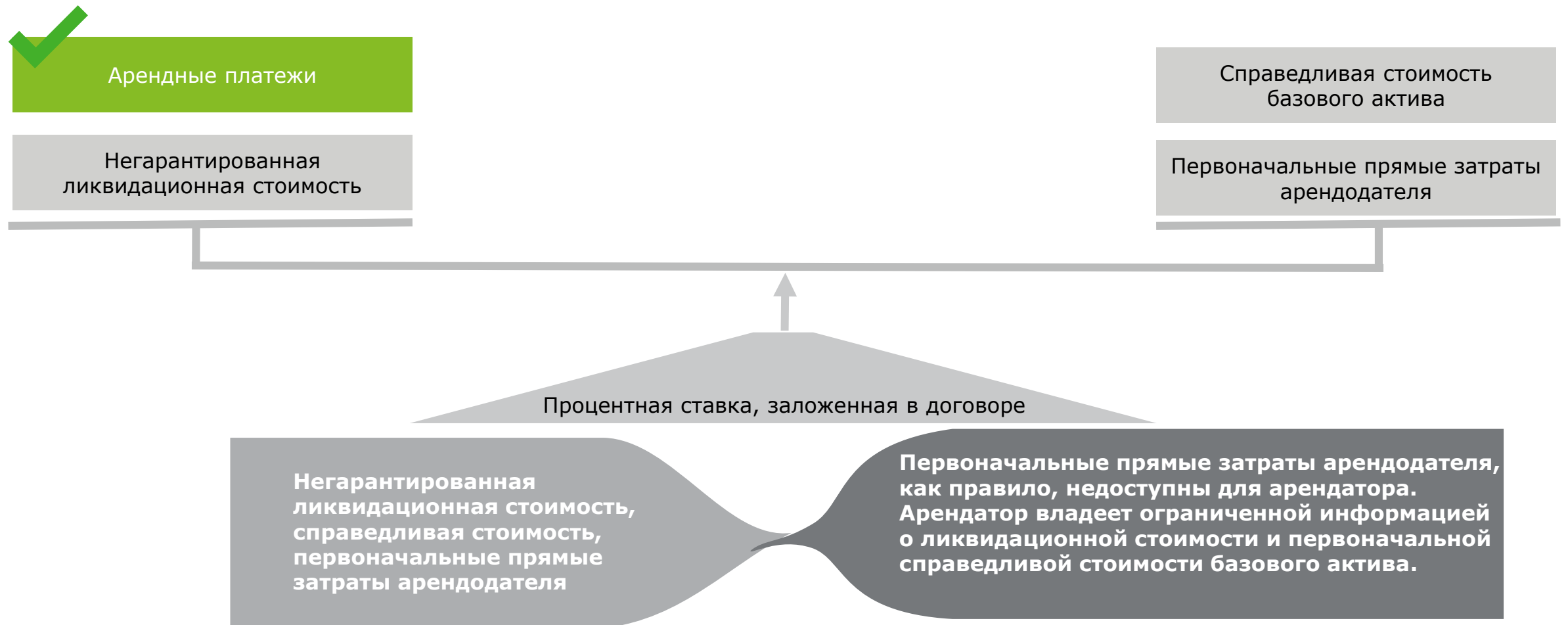
Договора аренды в иностранной валюте

Применяется процентная ставка, по которой Компания может привлечь финансирование на приобретения аналогичного права на использование актива в данной валюте.

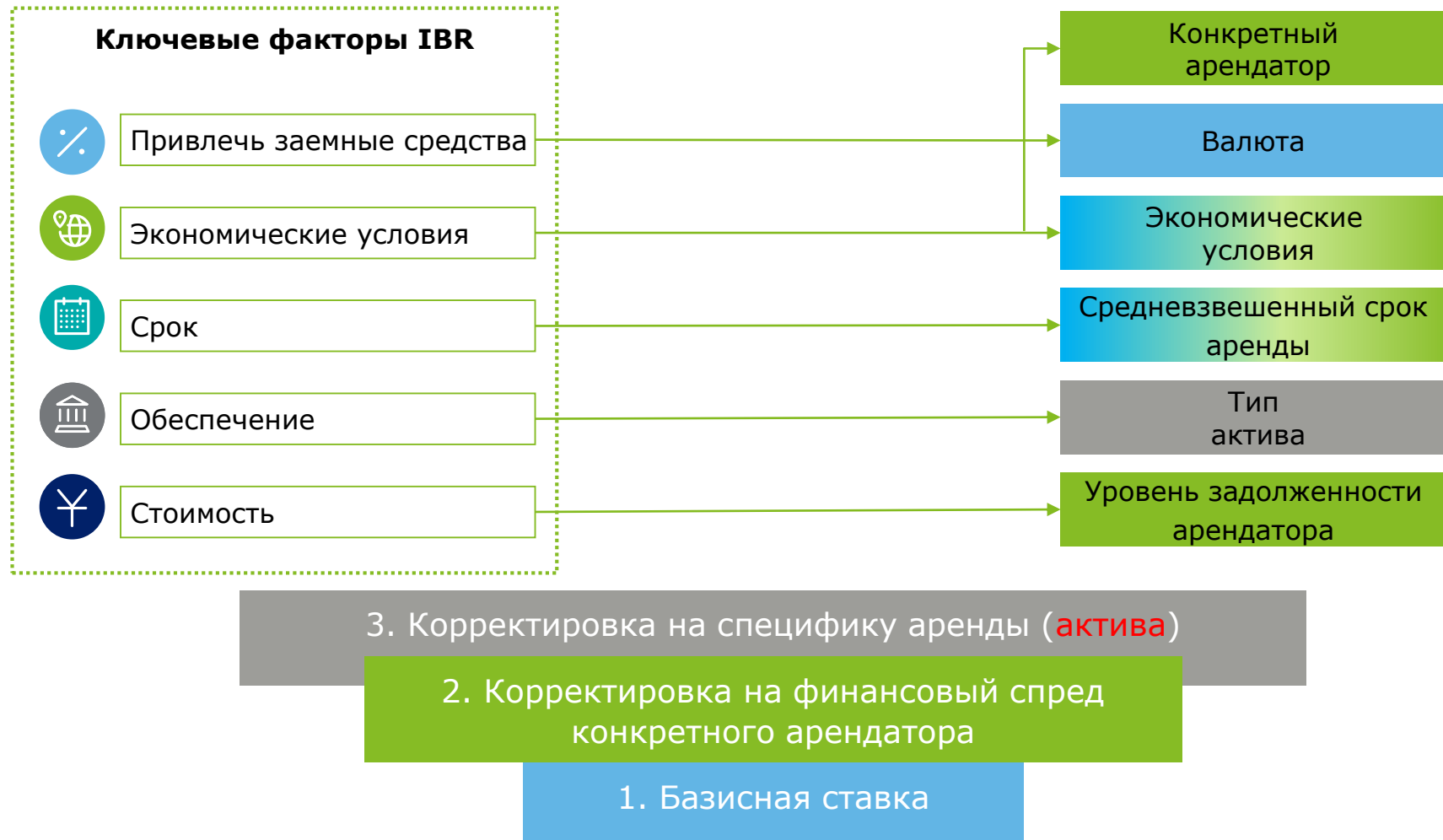
МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Процентная ставка заложенная в договоре (interest rate implicit in the lease)

МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Ставка привлечения дополнительных заемных средств (incremental borrowing rate)

МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Подходы к расчету основных составляющих IBR

1. Базисная ставка

- **Безрисковая ставка** (Ставки LIBOR, YTM государственных облигаций)
- **Валюта** (безрисковая ставка выбирается в валюте договора аренды)
- **Экономические условия** (безрисковая ставка выбирается на дату начала аренды)
- **Срок** (сопоставлять дюрацию YTM облигаций с средневзвешенным сроком аренды)

2. Корректировка на финансовый спред

- **Срок** (сопоставлять дюрацию доступного финансирования и YTM гос. облигаций)
- **Уровень задолженности для конкретного арендатора** (EBITDA/Net Debt)
- **Экономические условия** (используются ставки заемного финансирования для отрасли, сектора экономики в которой работает арендатор)

3. Корректировка на специфику аренды

- **Тип конкретного актива** (Доступный уровень LTV ratio для данного типа базового актива, корректировка на предположение о 100% LTV ratio)

Ставка «all-in» арендатора (торгуемые публичные компании)		
Базисная ставка	Кредитный спред арендатора	
Базисная ставка	Кредитный спред Группы	Кредитный спред арендатора («+» или «-»)
Ставка «all-in» Группы		Кредитный спред арендатора

Если базовый актив аренды – недвижимость, **показатель рыночной доходности недвижимости (Property yield)** может использоваться как отправная точка для определения IBR или расчета корректировок на специфику аренды, в частности:

- на различия в типе недвижимости;
- На отличие в местоположении арендуемого объекта.

Property yield чаще всего является индикатором верхней границы возможного диапазона IBR

МСФО 16: основные практические проблемы внедрения

Налоговые последствия применения МСФО 16

IFRS 16: Податковий облік

Визнання права використання орендованого активу

Як основний засіб

Визнання

Як основний засіб тієї групи, до якої відноситься орендований об'єкт (або «інший» об'єкт ОЗ)

Встановити податковий СКВ активу згідно з положеннями ПКУ для такої групи ОЗ

Податковий облік після переходу на МСФЗ

Коригувати прибуток до оподаткування на суму бухгалтерської/податкової амортизації

Не коригувати прибуток до оподаткування на суму фінансових витрат від дисконтування зобов'язань

Як нематеріальний актив

Визнання

Як нематеріальний актив 2-ї групи («право користування майном»)

Встановити податковий СКВ згідно з договором оренди

Податковий облік після переходу на МСФЗ

Коригувати прибуток до оподаткування на суму бухгалтерської/податкової амортизації

Не коригувати прибуток до оподаткування на суму фінансових витрат від дисконтування зобов'язань

Як окремий актив

Визнання

Як окремий актив з визначеним СКВ

Прийняти для цілей податкового обліку, що актив не відповідає критеріям ПКУ для ОЗ або НМА (відповідно до МСФЗ)

Податковий облік після переходу на МСФЗ

Не коригувати прибуток до оподаткування на суму бухгалтерської амортизації та фінансових витрат від дисконтування зобов'язань

Згідно з коментарями ради по МСФЗ право на використання активу не є НМА, оскільки нематеріальний актив передбачає право доступу, а оренда є правом використання

IFRS 16: Податковий облік

Податкові ризики

Як основний засіб

Облік відповідно до первинних документів (наприклад, перших періодах – коли амортизація + фінансові витрати – більші за загальну суму витрат, пов'язаних з договором оренди)

Зниження ставки дисконтування (наприклад, до ставки по «неризиковим» інструментам) та зменшення суми фінансових витрат

Оскарження строку корисного використання (наприклад, зменшення до строку договору без врахування строку можливого продовження оренди для цілей зменшення суми фінансових витрат).

Збільшення строку корисного використання для цілей розрахунку податкової амортизації об'єкта ОЗ / НМА

Визнання активу, як не об'єкта ОЗ / НМА та оскарження податкової амортизації

!!! Строки позовної давності

Оскарження амортизації по строку договору (якщо строк менше ніж строк корисного використання)

Як нематеріальний актив

Як окремий актив

Визнання активу об'єктом ОЗ/НМА, та коригування на податкові різниці на амортизацію

IFRS 16: Податковий облік

Інші питання – на що звернути увагу

ПДВ

- Облік орендних послуг для податку на прибуток та ПДВ буде відрізнятися
- Для ПДВ – відповідно до нарахування/оплати послуг з оренди відповідно до договору

Податкові втрати при переході

- При перерахунку витрат з дати початку оренди – частина втрат щодо існуючих орендних контрактів буде проведена через статті нерозподіленого прибутку та може бути втрачена для податкових цілей

Нотаріальне посвідчення договору

- Оцінка строку корисного використання на термін понад три роки для договорів оренди нерухомості може викликати питання до відсутнього нотаріального підтвердження.
- При фіскальному підході, договір може бути визнаний нікчемним, що може призвести до:
  - **Оскарження ПДВ** кредиту та витрат, пов'язаних з таким договором
  - **Права орендаря** витребувати виселення з орендованого приміщення та сплати неустойки

IFRS 16: Податковий облік

Наступні дії

01

Очікувати змін до ПКУ і/або відповідних податкових роз'яснень

02

Розрахувати можливі варіанти та обрати зважений підхід для податкового обліку

03

Вести окремий облік витрат, пов'язаних з орендою, для цілей ПДВ

04

Прописати у обліковій політиці детальний опис бухгалтерського обліку оренди згідно з МСФЗ 16 та обраного підходу до податкового обліку таких операцій

05

Для цілей підтвердження розрахунку витрат по кожному активу / групам активів сформулювати детальну бухгалтерську довідку

06

Проаналізувати юридичні ризики, пов'язані із введенням МСФЗ 16 (наприклад, необхідність нотаріального підтвердження)

Вопросы

Спасибо за внимание!

deloitte.ua

Про «Делойт»

Назва «Делойт» стосується однієї чи кількох юридичних осіб: «Делойт Туш Томацу Лімітед», приватної компанії з відповідальністю учасників в гарантованих ними межах, зареєстрованої за законодавством Великобританії (далі – «ДТТЛ»), мережі фірм-учасників ДТТЛ та пов'язаних з ними осіб. ДТТЛ і кожна з її фірм-учасників є самостійними та незалежними юридичними особами. ДТТЛ (також іменується як «Делойт Глобал») не надає послуги клієнтам. Докладну інформацію про ДТТЛ та її фірми-учасники розміщено за посиланням: www.deloitte.com/about.

«Делойт» надає послуги у сфері аудиту, консалтингу, фінансового консультування, управління ризиками, оподаткування та супутні послуги клієнтам державного і приватного сектору, що здійснюють свою діяльність у різних галузях економіки. До числа клієнтів «Делойт» входять близько чотирьохсот з п'ятисот найбільших компаній світу за щорічним рейтингом журналу «Fortune». Наявність глобальної мережі фірм-учасників, що охоплює понад 150 країн світу, дозволяє «Делойт» надавати клієнтам можливості світового класу та високоякісні послуги, пропонуючи необхідні рішення найскладніших бізнес-завдань. Понад 264 000 фахівців «Делойт» спрямовують свої професійні зусилля на досягнення результатів, що мають значення.

Це повідомлення містить інформацію загального характеру, і ані «Делойт Туш Томацу Лімітед», ані жодна з фірм-учасників та пов'язаних з ними осіб (надалі разом – «Мережа «Делойт»») не надають професійні консультації або послуги за допомогою цього повідомлення. Перш ніж прийняти будь-яке рішення чи вдатися до будь-яких дій, які можуть зашкодити вашому фінансовому становищу або бізнесу, будь ласка, зверніться за консультацією до кваліфікованого фахівця. Жодна юридична особа, яка входить до Мережі «Делойт», не відповідає за будь-які збитки, яких зазнала будь-яка особа, що покладається на це повідомлення.